

[Kjær.]

vendighed, og meget af dette kan vi fra Venstres Side indrømme Rigtigheden af. Det er rigtigt, at det for Arbejderne i Almindelighed kan være godt en kortere eller længere Tid at komme bort fra det tilvante Arbejde, at komme ud af det, som man med et noget fortærsket Udtryk kalder Dagliglivets Trædemølle, og det er sikkert ogsaa rigtigt, at det for visse Klasser af Arbejdere, navnlig for dem, der beskæftiger sig med meget ensformigt eller stærkt enerverende Arbejde, kan være nødvendigt at holde Ferie. Om dette og om meget andet lignende bliver der sikkert ingen Uenighed, hverken her i Salen eller ude i Befolkningen.

At man ogsaa forstaaer Feriernes Betydning, er Ferievæsenets Udvikling gennem den sidste Snes Aar et fuldgyldigt Vidnesbyrd om. Der er i de Bilag, der ledsager Lovforslaget, givet Besked om denne Udvikling ganske vist i det væsentligste kun for de organiserede Arbejderes Vedkommende, men der er næppe Grund til at antage andet, end at Forholdene for andre Befolkningsgrupper saa nogenlunde har artet sig paa samme Maade.

Hvad de organiserede Arbejdere angaar, er Forholdet kendetegnet ved følgende Tal. I 1915 havde 16 pCt. eller 21 000 Mand godt og vel af de organiserede Arbejdere Ferie. I 1919 var det 24 pCt. eller 63 000, i 1928 33 pCt. eller 85 000 Mand, i 1934 47 pCt. eller 175 000 Mand og i 1936 ca. 66 pCt. eller 215 000. I 1915 var Feriens Længde almindeligvis 3 Dage, i 1935—36 var den, saa vidt man forstaaer, gennemsnitlig 6 Dage.

Resultatet af en Betragtning af disse Tal bliver da dette, at i Løbet af den sidste Snes Aar er Antallet af de Folk, der faar Ferie, blevet rundt regnet 10-doblet, medens Antallet af de Dage, i hvilke de har Ferie, er fordoblet. Denne Udvikling viser efter min Opfattelse, at Befolkningen taget som Helhed har Forstaaelsen af Feriens Betydning, men den naturliggor tillige et Spørgsmaal, nemlig dette: vilde det ikke være rimeligt og rigtigt at lade den Udvikling fortsættes og fuldkommengøres paa det Grundlag, paa hvilket den er foregaaet indtil nu, nemlig paa de frivillige Overenskomstets Grundlag i Stedet for at skabe et andet gennem Lovbestemmelser, gennem Tvangsforanstaltninger? Regeringen har, ikke ment det, den har i Overensstemmelse med de almindelige Synspunkter, den nærer, sagt omtrent som saa: Ferie er godt, Ferie skal gives, og Ferie skal tages.

Spørgsmaalet er knapt saa ligetil for os.

Naar jeg her skal sige nogle Ord om Venstres Stilling, maa jeg først fremhæve, at det, det her drejer sig om, ikke er, om Arbejderne skal have Ret til en vis Ferie, som de kan tage uden f. Eks. at risikere at blive sagt op i den Plads eller i det Arbejde, hvori de staaer. Nej, Spørgsmaalet er dette: Skal Arbejderne i en nærmere bestemt Tid have Ret til at oppebære sædvanemæssig Løn uden Arbejde? Med andre Ord, efter vor Opfattelse er Spørgsmaalet, saaledes som det foreligger her, et Lønspørgsmaal. Som saadant er det da ogsaa indtil nu blevet behandlet; det fremgaar for øvrigt ogsaa af et af Bilagene til Lovforslaget, at det betragtes som et saadant baade af Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationerne. Nu ved jeg nok, man kan sige, at Arbejderne ikke i og for sig faar mere i Løn, og for en rent formel Betragtning kan det maaske være rigtigt, men ogsaa kun der, thi Forholdet er dog dette, at hvis man ophører dette Lovforslag til Lov, vil Arbejderne i Fremtiden komme til at yde mindre Arbejde, mindre Produktion for den samme Løn, som han før fik for et større Arbejde, en længere Arbejdstid og en større Produktion.

Der er altsaa ikke for mig nogen Tvivl om, at det, Lovgivningsmagten her søger at gribe ind i, er et Lønspørgsmaal, og dette er af mange Grunde baade vanskeligt og farligt. Det er det i al Almindelighed, og naar henses til dette Lovforslags Bestemmelser, er det det her i Særdeleshed. Det er altid vanskeligt at gribe ind i et Lønningsspørgsmaal, og det er det navnlig, fordi Lovgivningsmagten ikke har det indgaaende Kendskab til de enkelte Erhvervs Vilkaar, heller ikke til de enkelte Arbejdergruppers Forhold, som er en Betingelse for, at man kan skabe en rimelig Ordning.

Jeg har ikke alt for høje Tanker om de saglige Grundes og de samfundsbetonede Erhvervsinteressers Indflydelse under de Overenskomstforhandlinger, der danner Grundlaget for Arbejdslønningernes Fastsættelse; men jeg vil dog tro, at man under disse Forhandlinger tager et vist Hensyn til, hvad det paagældende Erhverv er i Stand til at bære, og ogsaa til, hvad Samfundet som Helhed kan bære. Men til disse Ting kan der meget vanskeligt tages Hensyn, naar Lovgivningsmagten griber ind, og i hvert Fald er det ikke sket i det her foreliggende Tilfælde.

Vi er alle klar over, at i Øjeblikket maaske mere end nogen Sinde før stiller Forholdene sig højst forskelligt for de forskellige Erhverv her i Landet. Der er